

Vlaams
Parlement

vergadering **C30 – LAN2**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 16 oktober 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jurgen Vanlerberghe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over nieuwe erosiebestrijdende maatregelen - 73 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de kwalificatie als landbouwgrond - 79 (2013-2014)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over antibioticagebruik in de veeteelt en de pluimveesector - 174 (2013-2014)	8

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van de heer Jurgen Vanlerberghe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over nieuwe erosiebestrijdende maatregelen - 73 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Minister-president, dit is een opvolgingsvraag over de maatregelen rond erosiebestrijding. In uw beleidsbrief van vorig jaar had u een aantal maatregelen aangekondigd. Collega Verfaillie heeft u daar in januari over ondervraagd. U antwoordde toen dat het voorjaar duurde tot het najaar begon. Ik heb er in juni dan een bijkomende vraag over gesteld, en toen kondigde u aan dat het overleg met de vakorganisaties, bij wie er toch wat vrees bestond over de aangekondigde maatregelen, goed opschoot en dat het ernaar uitzag dat er voor het reces een akkoord zou zijn over een set nieuwe maatregelen, die de ecologische en de economische doelstellingen zouden kunnen verzoenen, en dat allemaal binnen een aanvaardbare tijdshorizon.

Hoever staat het nu met die voorstellen, die voor het reces definitief afgerond zouden worden?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, minister-president, collega's, gisteren hebben we in de commissie Leefmilieu een gedachtewisseling gehouden over de stand van zaken in verband met de problematiek van wateroverlast. Een van de acties in het programma van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) is net erosiebestrijding.

Toen ik minister Schauvliege naar een stand van zaken vroeg, zei ze dat ze dat zou navragen, maar ik kan de vraag dan beter meteen naar u doorspelen, minister-president. Om te voorkomen dat de waterlopen vollopen met slib en de kostbare bovenlaag verloren gaat, is het belangrijk om maatregelen te nemen op het vlak van erosiebestrijding. Wat is de stand van zaken? Zult u overgaan tot verplichte erosiebestrijdingsmaatregelen?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister-president, u hebt in uw beleidsbrief een drietal mogelijkheden naar voren geschoven: een verstrenging van de voorwaarden voor bepaalde gewassen die zeer gevoelig zijn voor erosie, een uitbreiding van het areaal waarvoor verplicht erosiemaatregelen moeten worden genomen in het kader van de randvoorwaarden, of een bijsturing van de mogelijke maatregelen zelf ter bestrijding van erosie.

U hebt in januari aangekondigd dat u overleg zou plegen met het o zo belangrijke middenveld, dat u in dezen ongetwijfeld met raad en daad zal bijstaan. Mijn vraag is dezelfde als die van de collega's: wat is de stand van zaken?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: De heer Vanlerberghe legt de vinger op de wonde als hij stelt dat erosie niet alleen voor de landbouw een belangrijke uitdaging is, maar ook voor veel andere domeinen.

Ik wil een bijkomende vraag stellen over de rol van het Plattelandsfonds in het tegengaan van erosie. Bij het Plattelandsfonds kunnen onder andere projecten worden ingediend voor het onderhoud, het herstel en de heraanleg van een functioneel wegennet op het platteland. Daarnaast kan het Plattelandsfonds bijdragen tot het versterken en verbreden van de landbouw op het platteland, en bijzondere aandacht hebben voor kwetsbare gebieden.

Concreet denk ik bijvoorbeeld aan de problematiek van de holle wegen, waar erosie sowieso tot de risico's behoort, maar ook aan het aanleggen van degelijke bermten langs bepaalde wegen, om te voorkomen dat de goede grond massaal wegstroomt.

Minister-president, werden er al projecten ingediend om erosie tegen te gaan? Maken ze kans op goedkeuring?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Callens, wij wachten momenteel projecten van gemeenten in. Die projecten kunnen ruim gaan. Wat u voorstelt, kan daar zeker in ingepast worden. Voor de rest kan ik daar op dit moment weinig over zeggen.

Recent hebben mijn medewerkers samen met de medewerkers van minister Schauvliege, de betrokken administraties, het departement Landbouw en Visserij, het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV), de afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen (ALBON) van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), en de landbouworganisaties een algemene consensus bereikt over een nota die tot een betere aanpak van erosie en de gevolgen ervan moet leiden.

Momenteel wordt gewerkt aan een wijziging van de betreffende wetgeving. Ik zal in de komende weken een besluit aan de Vlaamse Regering voorleggen. U zult vragen of u meer informatie kunt krijgen over wat daar is afgesproken. Wel, de pijlers van het nieuwe plan zijn vierledig.

Een: uitbreiding van de oppervlakte waarop verplichte erosiemaatregelen toegepast moeten worden. Op de percelen met een zeer hoge erosiegevoeligheid – de paarse percelen – blijven maatregelen verplicht. Het gaat hier over ongeveer 10.000 hectaren, maar er komt een uitbreiding. Ook op de percelen met een hoge erosiegevoeligheid – de rode percelen – zullen maatregelen verplicht worden gesteld, goed voor een extra 40.000 hectaren.

Twee: de maatregelen die verplicht zijn in het kader van de randvoorwaarden worden gedifferentieerd en verstrengd. Daarbij worden de volgende principes gehanteerd. Ten eerste: er wordt maximaal ingezet op maatregelen die het afstromen van de bouwlaag voorkomt. We kiezen dus voor brongerichte maatregelen. Op die manier zetten we maximaal in op het behoud van de bodemvruchtbaarheid. Ten tweede: er wordt gedifferentieerd in functie van de erosiegevoeligheid van de teelt. Aardappelen in ruggenteelt bijvoorbeeld zijn sterk erosiegevoelig of -gevoeliger, en de maatregelen voor aardappelen moeten dan ook wat strenger zijn. Dit betekent meteen dat men met de juiste teeltkeuze al heel wat kan opvangen. Ten derde: formele teeltverboden zijn maximaal vermeden. Er is steeds gezocht naar een teelttechniek en/of een combinatie van teelten en teelttechnieken die weliswaar ernstige inspanningen zal vragen, maar die elke teelt nog mogelijk maakt. Ten vierde: bepaalde teelttechnieken vergen nog aanpassing van landbouwers, maar ook van bijvoorbeeld loonwerkers. Daarom worden maatregelen stapsgewijze ingevoerd tussen 2014 en 2018.

Drie: ik ben ervan overtuigd dat de voorgaande maatregelen heel wat erosie kunnen voorkomen. Zo zou het toepassen van niet-kerende bodembewerking gemiddeld de erosie tot 85 procent kunnen doen verminderen. Dat is toch een heel hoog percentage. Maar ik maak mij geen illusies. Zelfs met het correct uitvoeren van die brongerichte maatregelen zal niet alle erosie voorkomen kunnen worden. Daarom blijven er steunregelingen voor het opvangen van gevolgen van erosie, in het kader van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014-2020. Dat zijn de beheerovereenkomsten en het Vlaams Landbouwinvesteringfonds in het kader van de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen.

Vier: een algemene begeleiding van de landbouwers voor een doelgerichte aanpak van erosie via sensibilisatie- en voorlichtingsacties. De betrokken administraties werken aan een voorlichtingsplan erosie.

Conclusie: we kiezen voor een totale aanpak met brongerichte maatregelen, maatregelen die moeten voorkomen dat modder op wegen en in woningen terechtkomt en we koppelen er een voorlichtingsplan aan om de stapsgewijze invoering van de maatregelen te begeleiden. Ik ben er mij van bewust dat dit inspanningen vraagt van de land- en tuinbouwers, maar ik hoop en

ben er zeker van dat ze beseffen dat we de bodemkwaliteit beschermen, en dat we extra kosten of lasten ten gevolge van modder op wegen en/of in woningen willen voorkomen. Op termijn komt erosiebestrijding natuurlijk ten goede aan de rentabiliteit van de betrokken bedrijven. Het duurt altijd het langst als ze zelf inzien dat het ook in hun voordeel is als ze het op wat langere termijn bekijken.

We hebben dat pro domo goed aangepakt. In de komende weken zal de Vlaamse Regering daarover een beslissing nemen. En op die manier zullen we een belangrijk probleem bij de horens hebben gevat.

De voorzitter: De heer Vanlerberghe heeft het woord.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Minister-president, ik ben het met u eens. Het klinkt goed, dus dat is al een belangrijke stap. De mix aan maatregelen kan tot resultaten leiden. Ik heb alle begrip voor de nood aan een overgangperiode, zowel voor de landbouwers als voor de loonwerkers. Ik vraag me alleen af of er in de afspraken met het middenveld is nagedacht over slim geformuleerde doelstellingen in de tussenjaren. Lopen we niet toch nog het risico, in de meest voorwaardelijke wijs, dat door een overgangperiode te plannen van 2014 tot 2018 – die periode is niet al te kort, maar het had ook langer gekund – heel veel mensen denken dat 2018 nog heel veraf ligt en dat ze de zaken voor zich uit schuiven? In 2017 kunnen we dan worden geconfronteerd met het feit dat alles ineens moet gebeuren en dat er dan nieuwe overgangsmaatregelen worden gevraagd.

Minister-president Kris Peeters: Het gebeurt stapsgewijs, niet zoals met de kippenhokken.

De heer Jurgen Vanlerberghe: Minister-president, dat was inderdaad de essentie van mijn bijkomende vraag. Gaan we naar een nieuw kippenhokscenario, of plant u stapsgewijze doelstellingen die kunnen worden gecontroleerd en waarover kan worden gerapporteerd?

Minister-president Kris Peeters: Het gebeurt stapsgewijs.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik sluit mij aan bij de vragen en bedenkingen van de heer Vanlerberghe. Wat het eerste punt betreft, stelt u dat het om een forse uitbreiding van de oppervlakte gaat. Zijn die percelen al vastgelegd?

Minister-president Kris Peeters: Ja.

Mevrouw Tine Eerlingen: En wordt die maatregel snel uitgevoerd? Gebeurt dat stapsgewijs?

De heer Karlos Callens: Ik heb al wat ervaring inzake erosiebestrijding. Met overheidssteun hebben wij de plannen al opgemaakt. Daarover is vergaderd met de landbouwers. Een paar landbouwers hadden zich geëngageerd, maar inmiddels hebben zij zich al teruggetrokken. De anderen krijgen wij zeer moeilijk aan boord. Het probleem lijkt mij de vergoeding te zijn: de landbouwers wekken de indruk dat die te klein is. Ik denk dat u over de grootte van de vergoeding ernstig moet nadenken. Die moet toch wat naar omhoog, zo niet dreigt het allemaal met een sisser af te lopen.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, heb ik het goed begrepen dat de periode van tachtig jaar wordt herleid tot een tiental jaar?

Minister-president Kris Peeters: Dat hebt u goed begrepen.

Mevrouw Eerlingen, ik heb het verschil geduid: het betreft de paarse en de rode percelen. De invoering gebeurt stapsgewijs. Als dat uw vraag was, dan is dit het antwoord.

Mijnheer Callens, als ik mij niet vergis, is er niet in een vergoeding voorzien voor de verplichte maatregelen. In elk geval heb ik uw tussenkomst als een opmerking, en niet als een vraag begrepen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de kwalificatie als landbouwgrond - 79 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister-president, collega's, uit de Europese verordeningen blijkt dat de overheid grond als landbouwgrond mag beschouwen wanneer die gebruikt wordt als akkerland, als blijvend grasland of wanneer er meerjarige gewassen op groeien. Grond die in de eerste plaats voor iets anders dan landbouwactiviteiten wordt gebruikt, zou dus niet-landbouwgrond zijn. De ligging, de bestemming, de aard, het gebruik en de voorgeschiedenis zijn bepalende factoren om landbouw en niet-landbouwgrond te onderscheiden.

Omdat de overheid deze definities plotseling strikt begon te interpreteren, kregen een aantal landbouwers in het voorjaar een brief van het Agentschap voor Landbouw en Visserij met de mededeling dat hun percelen landbouwgrond op luchthavens als niet-landbouwgrond werden beschouwd. Het gevolg hiervan was dat zij deze gronden niet meer in hun verzamelaanvraag mochten opnemen, met gevolgen voor de toeslagrechten en de mestafzet. Het is niet zo eenvoudig om de grens te trekken tussen landbouwgronden en niet-landbouwgronden. Niet-landbouwgrond kan immers als landbouwgrond worden gebruikt en beschouwd, op voorwaarde dat de landbouwers aantonen dat zij een gebruiksovereenkomst hebben afgesloten en deze percelen als grasland gebruiken. Zo komt het veelvuldig voor dat gronden met een bepaalde bestemming door allerlei factoren niet daarvoor daadwerkelijk worden gebruikt, en nog jarenlang worden gebruikt als landbouwgronden. Zo worden gronden op een bedrijventerrein verder gebruikt als landbouwgronden, in afwachting van de verkoop of van de bouw van een gebouw.

Minister-president, kunt u mij meedelen in welke omstandigheden landbouwgrond al dan niet als niet-landbouwgrond moet worden beschouwd? Meent u niet dat het onderscheid niet altijd duidelijk is te maken? Kunnen gronden met een gebruiksovereenkomst en met een bepaalde bestemming anders dan landbouw – in afwachting van de effectieve bestemming – als landbouwgronden worden opgenomen in de verzamelaanvraag? Hoe komt het dat voor percelen landbouwgrond op luchthavens plots een gewijzigde interpretatie van landbouwgrond naar niet-landbouwgrond is doorgevoerd? Is deze gewijzigde interpretatie ook van toepassing voor niet-landbouwgrond die niet op luchthavens ligt?

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Voorzitter, minister-president, collega's, in de toelichting voor de verzamelaanvraag 2013 staat bij 'veel gemaakte fouten in de campagne van 2012' het volgende: "De percelen die aangegeven worden moeten landbouwgrond zijn, dit wil zeggen dat zowel ligging, gebruik, aard als de historiek van het perceel moeten aantonen dat het perceel in de eerste plaats bedoeld en geschikt is voor landbouwkundig gebruik. Recreatieve zones, zandpistes, niet begraasde bermen (of begraasd zonder overeenkomst), openbare ruimtes, delen van verkeersinfrastructuur, parkings, bossen, ... zijn voorbeelden van de vastgestelde inbreuken."

Het komt mij voor dat het beheer van de graslanden van de luchthaven kan worden opgevat als een onderdeel van de verkeersinfrastructuur, en dus niet in de aangifte kan worden opgenomen. De heer Verfaillie zegt dat de betrokken landbouwers pas dit jaar werden geconfronteerd met de mededeling dat deze graslanden niet meer worden opgenomen in de verzamelaanvraag voor 2013. Daarbij stel ik vast dat voor als grasland beheerde luchthavengronden werd uitbetaald, hoewel dat niet de bedoeling was.

Mijn punt is het volgende: hierover is geen heldere communicatie gevoerd. Verduidelijking is nodig. Kunt u mij zeggen hoeveel landbouwers worden getroffen door de maatregel inzake

het beheer van de luchthaventerreinen? Hoeveel landbouwers met andere, niet voor landbouw bestemde, gronden worden er – misschien – ook getroffen?

Tot slot wil ik vragen om over de status van deze gronden duidelijk te communiceren met de betrokken boeren, en te onderzoeken of een regeling met de landbouwers rond het verlies voor de aangifte aangewezen is.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Minister-president, de vraag van collega Verfaillie is pertinent. Ik vermoed dat ze ingegeven is door concrete gevallen die hij heeft meegemaakt.

Het gaat om een risico dat veel boeren boven het hoofd hangt. Ik wil daarom onder de aandacht brengen dat de landbouworganisaties dit aangekaart hebben naar aanleiding van de Dag van de Landbouw op 15 september, vooral wat betreft het vastleggen van de 750.000 hectaren landbouwgrond, zoals bepaald in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Rechtsonzekerheid met betrekking tot de bestemming van gronden voor landbouwdoeleinden is geen goede zaak voor onze boeren. Vanuit landbouwkringen komt meestal de vraag naar een snelle decretale verankering, zodat de gronden niet meer van bestemming kunnen veranderen.

Ik heb daarover een vraag gesteld aan de bevoegde minister van Ruimtelijke Ordening, maar zou ook graag van u willen horen of u op dit vlak al actie hebt ondernomen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, de vraag van de heer Callens heeft een andere invalshoek dan die van de heer Verfaillie. Ik wil er graag op antwoorden, mijnheer Callens, maar misschien is het beter dat u deze vraag apart indient.

Mijnheer Verfaillie, het is de Europese wetgeving die hier bepalend is, en die stelt dat landbouwgrond om het even welke grond is die gebruikt wordt als bouwland, permanent grasland of voor de teelt van blijvende gewassen. Gronden aangegeven als landbouwgrond moeten dus onmiskenbaar landbouwkundig zijn en om dat te bepalen moeten de aangegeven gronden getoetst worden aan een aantal criteria, zoals de aard van het perceel, de ligging, het gebruiksdoel en voor zover relevant ook de historiek van het perceel.

Die criteria zijn opgenomen in een reglementair kader. De administratie probeert door controlerichtlijnen, ervaring en regelmatige vorming van de controleurs de criteria zo objectief mogelijk toe te passen.

Voor zover het belangrijkste gebruiksdoel in het jaar van aangifte landbouwkundig is, en op voorwaarde dat ze aan de zonet aangehaalde criteria voldoen, kunnen gronden opgenomen worden in de verzamelaanvraag en als subsidiabel worden aanzien. U begrijpt dat de planologische bestemming en de vorm waaronder men het gebruik heeft – eigendom, pacht, jaarcontract enzovoort – hier een ondergeschikte rol spelen ten opzichte van het feitelijke gebruik.

De aangepaste interpretatie volgt uit een verduidelijking die werd gegeven door de technisch ondersteunende diensten van de Commissie, waarbij een luchthavensite als expliciet voorbeeld van niet-landbouwgrond werd gesteld. Wij staan achter het uitgangspunt van de Commissie dat achter die verstrakte interpretatie steekt, namelijk dat de middelen van het Europese landbouwbeleid terecht moeten komen bij actieve land- en tuinbouwers en niet bij derden. Bijvoorbeeld golfterreinen en kasteeltuinen komen dus niet in aanmerking en werden reeds vroeger uitgesloten, omdat ze niet voldoen aan het criterium van expliciet landbouwdoel.

Hetzelfde geldt voor terreinen op luchthavens, waar de luchthaven zelf instaat voor het gewoon onderhouden van grasperken. De moeilijkheid is echter dat er op sommige luchthavens bepaalde terreinen door landbouwers wél gebruikt worden voor echte

landbouwdoeleinden. Ze bewerken er akkers en gebruiken graslanden om er ruwvoeder op te winnen. Die gronden, met uitzondering van de veiligheidsstroken, voldoen wel aan de criteria en moeten wel als subsidiabel aanzien kunnen worden.

De administratie heeft een dossier opgemaakt om dat aan te tonen en is daarmee in overleg gegaan met de Europese Commissie. Dat heeft tot resultaat geleid dat we hebben kunnen verkrijgen dat alle dossiers individueel getoetst mogen worden aan de opgelegde criteria. De dossiers zullen dan, afhankelijk van die toets, al dan niet aangepast worden. Ik ga ervan uit dat op die manier ook de geest van de regeling toegepast zal worden waarbij landbouwmiddelen terechtkomen waar ze terecht moeten komen.

Mevrouw Godderis, op uw bijkomende vraag over het aantal landbouwers kan ik nu niet meteen antwoorden, maar ik wil dat gerust voor u navragen bij de administratie en het antwoord laten bezorgen aan de commissie.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Iedereen in deze commissie is er uiteraard van overtuigd dat golfterreinen of kasteelparken niet in aanmerking komen.

Er zijn inderdaad wat akkerlanden op het terrein in Zaventem. Dat heeft te maken met efficiëntie en goed beheer. Een aantal landbouwers krijgen toegang om die percelen te bewerken. Wellicht huren zij die terreinen van de luchthavenautoriteiten. Ook op de militaire luchtmachtbasis van Koksijde zijn heel wat landbouwers actief. Het leek mij dan ook zeer eigenaardig dat die gronden niet meer als landbouwgrond zouden worden erkend. Ze zijn immers al tientallen jaren in gebruik door landbouwers, en dat zal de eerstvolgende tien jaar wellicht ook zo blijven.

U hebt voor een zeer pragmatische oplossing gekozen. Uw administratie zal het nodige doen om met de Europese Commissie tot een overeenkomst te komen. Wanneer verwacht u de resultaten van dat overleg?

Minister-president Kris Peeters: Dat overleg met de Europese instanties heeft al plaatsgevonden. Nu moeten we dossier per dossier kijken of men aan de voorwaarden voldoet die ik heb toegelicht. Men is dus op Europees niveau bereid om, zeker wat de luchthavengronden betreft, te bekijken of delen van die gronden niet echt voor landbouwdoelen worden gebruikt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over antibioticagebruik in de veeteelt en de pluimveesector - 174 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister-president, collega's, de problematiek van het overmatig preventief of foutief antibioticagebruik in de veeteelt en de pluimveesector en de daarmee samenhangende toenemende trend van resistentie tegen antibiotica werd al meermaals besproken in deze commissie. Recent onderzoek van Test-Aankoop toont aan dat ons vlees vandaag nog steeds te veel antibioticaresistente bacteriën bevat. Zeven op de tien onderzochte stalen kipfilets bevatten antibioticaresistente bacteriën. Iedereen zal het erover eens zijn dat dat te veel is.

Minister-president, uit uw antwoord op eerdere vragen van mijzelf en andere collega's blijkt dat er rond deze problematiek al verschillende initiatieven genomen zijn, onder andere door u. Zo werd begin 2012 met het kenniscentrum Antimicrobial Consumption and Resistance in Animals (AMCRA) een nieuw kenniscentrum opgericht voor alles wat te maken heeft met antibioticagebruik en -resistentie. Vanuit de stuurgroep van AMCRA werden een aantal strategische objectieven vooropgesteld, zoals het opstellen van antibioticagidsen per diersoort, het opzetten van een elektronische gegevensbank, het ontwikkelen van informatie- en sensibilisatiecampagnes, voorstellen tot autoregulatie enzovoort. Ook het gebruik van zinkoxide in varkensvoeder als alternatief voor antibiotica zou door AMCRA bestudeerd worden.

Daarnaast werkte de Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten (BEMEFA) aan een actieplan. Een van de speerpunten daarvan zou het verlagen van het antibioticagebruik zijn. Dat actieplan zou uitmonden in een convenant met het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid (FAVV), de FOD Landbouw en de FOD Volksgezondheid. Een groot gedeelte van de bevoegdheid rond antibioticagebruik, zeker wat het toezicht betreft, behoort immers nog steeds toe aan de federale overheid. Dat wil echter niet zeggen dat er geen raakvlakken zijn. Daarom wil ik u toch een aantal vragen stellen over deze problematiek.

Minister-president, wat is de stand van zaken met betrekking tot de strategische doelstellingen van AMCRA? In welke mate zijn die al gerealiseerd? Welke concrete resultaten op het terrein zijn eruit voortgevloeid? Is hierover recent nog overleg geweest met de bevoegde federale minister? Tot welke concrete resultaten heeft dat geleid? Is er over deze problematiek overleg gepleegd met de bevoegde Europese autoriteiten?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik wil mij graag aansluiten bij deze problematiek. Ik heb mij al meermaals over deze problematiek gebogen en heb er ook al verschillende vragen over gesteld. Het is een belangrijk en pertinent probleem en ik ben blij dat de minister-president zich ervoor probeert in te zetten, ook al is het federale bevoegdheid.

AMCRA heeft twee heel concrete voorstellen geformuleerd, namelijk de wettelijke erkenning van het gebruik van zinkoxide bij biggen en het wettelijke verbod op het gebruik van antibiotica van de derde en vierde generatie, tenzij er geen alternatief is. Zijn dat punten waarover u al overleg gepleegd hebt met uw federale collega-minister Onkelinx? Wat is uw standpunt daarover?

Een aantal onderzoeken en een doctoraatsstudie hebben aangetoond dat goede hygiëne en een echte desinfectiestrategie de aanwezigheid van onder andere de MRSA-bacterie (Methicilline Resistente Staphylococcus Aureus) kan voorkomen, en verminderen als ze al aanwezig is. Dat lijkt mij een heel belangrijk punt in de bedrijfsvoering. En dat is Vlaamse materie. Ziet u daar een versnelling mogelijk, om onze landbouwers daar meer van op de hoogte te brengen, om echt te sensibiliseren en zo het bedrijfsmanagement te proberen aanpassen om die bacteriën minder vaak te laten voorkomen en het antibioticagebruik te verminderen?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Minister-president, onder andere de Katholieke Hogeschool Roeselare en de Boerenbond zijn bezig met een aantal projecten in verband met het gebruik van antibiotica. Er loopt ook een project met betrekking tot de vleeskuikens. Hebt u al een eerste feedback over dat demonstratieproject ontvangen vanuit de pluimveehouderij?

De heer Jos De Meyer: De bezorgdheid die door de collega's naar voren is gebracht, is zeker terecht, maar wie de landbouwipers volgt, weet dat de landbouworganisaties en de overheid bijzonder veel aandacht vragen voor dit probleem. Ik vind dat we toch ook moeten wijzen op de inspanningen die vanuit het veld geleverd worden.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: De opmerking van de heer De Meyer is terecht. Het is een belangrijke problematiek. Het is vanzelfsprekend dat iedereen daar de schouders onder zet. Dat de commissieleden hier al verschillende keren vragen over hebben gesteld, is een goede zaak.

AMCRA is gestart op 1 januari 2012 en is meteen van start gegaan met heel wat werkgroepen. Het eerste advies dat in september 2012 werd afgeleverd, ging over data-collectie. Er werd geadviseerd om een datacollectiesysteem te ontwikkelen op bedrijfsniveau zodat we per landbouwbedrijf en per dierenarts kunnen weten hoeveel antibiotica er worden gebruikt.

In Nederland en Denemarken bestaan die systemen al en in Duitsland werd dit recent opgestart. In België heeft de federale overheid in september 2013 beslist om een dergelijk datacollectiesysteem te ontwikkelen. De datacollectie zal verlopen via een uitbreiding of aanpassing van het bestaande Sanitel-systeem.

Ondertussen heeft AMCRA ook verschillende gidsen opgesteld, drie per diersoort. Een: gids voor goede landbouwpraktijken om het gebruik van antibiotica zoveel mogelijk te voorkomen. Het gaat dan over varkens, pluimvee en rundvee. Twee: gids voor goed gebruik van antibiotica, om ervoor te zorgen dat antibiotica correct worden gebruikt. Ook hier gaat het over varkens, pluimvee en rundvee. Drie: formularium voor behandeling. Hierin staat voor alle belangrijke bacteriële aandoeningen bij varkens, pluimvee en rundvee advies over welke behandelingen het best worden gebruikt en welke antibiotica zeer restrictief moeten worden gebruikt wegens hun belang voor de humane gezondheid.

Per diersoortgroep is er een oplistijng gemaakt van mogelijke maatregelen voor autoregulatie. Dit zijn maatregelen die de sectoren zelf kunnen implementeren om het antibioticagebruik naar beneden te halen. Verschillende van deze maatregelen werden door de lastenboeken van de kwaliteitslabels overgenomen. AMCRA blijft continu adviseren en, waar nodig, helpen om deze maatregelen in de praktijk te realiseren.

Tevens heeft AMCRA een advies gegeven over het toelaten van het gebruik van zinkoxide bij gespeende biggen ter vervanging van antibiotica. Dit advies is effectief omgezet in de realiteit en sinds 1 september 2013 is het mogelijk om dit product te gebruiken. AMCRA verwacht dat dit vanaf nu zal worden vertaald in een belangrijke daling van het antibioticagebruik bij varkens.

Daarnaast is AMCRA permanent bezig met sensibiliseren en communiceren via het organiseren van presentaties te velde voor veehouders en dierenartsen met roadshows en via de organisatie van studiedagen. Bijvoorbeeld op 10 november is er een studiedag over vaccinatie en bioveiligheid als alternatieven voor antibioticagebruik.

Momenteel zijn er nog verschillende werkgroepen actief die adviezen voorbereiden in functie van de vragen van de stuurgroep, onder andere over de voorwaarden voor het geneesmiddelendepot bij dierenarts en veehouder, het gebruik van gemedicineerde voeders, mogelijkheden om vaccinatie en bioveiligheid in het veld te promoten. Ten slotte wordt er ook nog werk gemaakt van gidsen voor paarden en gezelschapsdieren. U ziet dus dat er heel wat actie is opgebouwd omdat hierover in het verleden in deze commissie pertinente vragen zijn gesteld.

Recentelijk is er geen overleg gepleegd op ministerieel niveau. Op ambtelijk niveau en vooral op het vlak van onderzoek – gezien de belangrijke expertise die ter zake aanwezig is bij het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) – is er geregeld overleg met de federale overheidsdiensten. Het hoeven niet altijd ministers te zijn. Als het goed werkt op het lage niveau, is dat misschien nog efficiënter en effectiever.

Is er over deze problematiek nog overleg gepleegd met de bevoegde Europese autoriteiten? Dit betreft een federale materie. We zijn dus voorzichtig om hierover actie te ondernemen,

hoewel we dat soms doen, omdat de federale overheid ons daartoe aanzet, niet formeel maar informeel. Het is aan de federale overheid om hierover met Europa te communiceren.

De federale overheid heeft ons van het volgende initiatief op de hoogte gebracht. Op 22 mei 2013 werd de vergadering van de strategische groep ‘Hoofden van de veterinaire diensten’, speciaal gewijd aan het antibioticabeleid. Op die vergadering hebben de vier betrokken landen het nationale antibioticabeleid aan elkaar voorgesteld. Voor België werd de werking van AMCRA vzw toegelicht. Er werd ook gewerkt aan een gezamenlijk initiatief met Frankrijk, Nederland, België en Luxemburg, over een verlaagd en zorgvuldig antibioticagebruik in diergeneeskunde en de controle van antibioticaresistentie.

Dit initiatief werd op de Europese CVO-werkgroep, dit is de Europese Commissiewerkgroep van Hoofden van de veterinaire diensten van 4 en 5 september 2013 in Vilnius in Litouwen, voorgesteld en wordt al gesteund door een aantal andere lidstaten en zal in de volgende vergaderingen verder besproken en ontwikkeld worden. Bovendien komt de problematiek van de antibiotica regelmatig aan bod in verschillende andere commissiewerkgroepen, zoals die over ‘biological safety’ en ‘animal health’. Hier zijn het de collega’s van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) die ons land vertegenwoordigen.

Er zijn dus heel wat acties en demonstratieprojecten. Ook al is die bevoegdheid ons vooralsnog niet toevertrouwd, we doen wat we kunnen, binnen onze bevoegdheden. We nemen dit probleem ter harte. Er is al een hele weg afgelegd, maar dat wil nog niet zeggen dat we er al zijn. De betrokken actoren zijn er zich zeer goed van bewust dat ze dit probleem au sérieux moeten nemen en ook aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord en ook voor de inspanningen die u doet. Als het goed is, mag het ook worden gezegd. U zegt terecht dat iedereen dit probleem ernstig neemt. De acties die u aankondigt, tonen aan dat als we de krachten bundelen, we op korte tijd stappen vooruit kunnen zetten. Ik ben blij te horen dat er veel zaken in ontwikkeling zijn en al goedgekeurd zijn. Als we hier een goed initiatief nemen, zou het positief zijn dit ter kennis te geven aan de andere landen. Anderen kunnen daarvan leren, en eventueel kunnen we ook daar de krachten bundelen. We volgen dit verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■